

۱۶۳۱۴۸۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقتصاد بین الملل:

نگاهی به بازار ارز و تراز پرداخت های خارجی
(سراهای کاربردی از اقتصاد ایران)

مرجانه بشخور (مدرس مؤسسه آموزش عالی اقبال لاهوری)
دکتر حسین امیری (استادیار و عضو هیئت علم دانشگاه خوارزمی)

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری

سرشناسه	: بشخور، مرجانه، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: اقتصاد بین‌الملل: نگاهی به بازار ارز و تراز پرداخت‌های خارجی (شواهدی کاربردی از اقتصاد ایران) / مرجانه بشخور، حسین امیری
مشخصات نشر	: تهران: بشارت، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	: ۲۹۳ ص.: جدول، نمودار.
شابک	: ۳۸۰۰۰ تومان : 978-964-6073-89-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۷۳ - ۲۷۵.
یادداشت	: واژه‌نامه
موضوع	: نگاهی به بازار ارز و تراز پرداخت‌های خارجی (شواهدی کاربردی از اقتصاد ایران)
موضوع	: اقتصاد بین‌الملل
موضوع	: International economic relations
موضوع	: بازار ارز
موضوع	: Foreign exchange market
موضوع	: تراز پرداخت‌ها
موضوع	: Balance of payments
موضوع	: بازار ارز - ایران
موضوع	: Foreign exchange Market - Iran
شناسه افزوده	: امیری، حسین، ۱۳۶۵ -
رده بندی کنگره	: ۲۴۵۹ .۷۱۳ ۱۲ الف ۲۴/۵
رده بندی دیویی	: ۳۳۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۱۱۹۰۴

اقتصاد بین‌الملل: نگاهی به بازار ارز و تراز پرداخت‌های خارجی (شواهدی کاربردی از اقتصاد ایران)

نویسنده: مرجانه بشخور - حسین امیری

ناشر: نشر بشارت

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۷

تیراژ: ۱۰۰

قیمت: ۳۸۰۰۰ تومان

نشانی: تهران - خیابان انقلاب - پاساژ فروزنده طبقه اول - شماره ۴۲۴ تلفن: ۶۶۹۶۱۷۳۰

اقتصاد بین‌الملل شاخه‌ای از علم اقتصاد است که به مطالعه و بررسی تعاملات اقتصادی بین ساکنان کشورهای مختلف و نیز عملکرد نهادهای مالی بین‌المللی می‌پردازد. امروزه با وابستگی متقابل اقتصادی میان کشورها و جریان تجارت کالا و خدمات میان آنها و نیز جریان حجم بسیار بالای سرمایه در بازارهای سرمایه بین‌المللی، جهانی شدن بازارها و توسعه بین‌المللی آنها، اقتصاد کشورها رشد و تحول بسیار سریعی پیدا کرده است و به همین جهت مطالعه این بخش از علم اقتصاد دارای اهمیت فراوانی است.

کتاب حاضر یک معرفی به اقتصاد بین‌الملل از منظر بازار ارز و تراز پرداخت‌های خارجی می‌باشد. به منظور تبیین بهتر مطالب ارائه‌شده در این کتاب انتظار می‌رود که دانشجویان درک اولیه از مفاهیم اقتصاد خرد و کلان را درآورده باشند. در این کتاب سعی شده که موضوعات و مفاهیم استاندارد اقتصاد بین‌الملل پوشش داده شود. مفاهیم مذکور ابتدا به صورت تئوریک بیان شده و در مرحله بعد به منظور درک بهتر خواننده مثال‌های کاربردی در هر بخش ارائه شده است.

این کتاب در هشت فصل تنظیم شده است. در فصل اول بازار ارز مورد بررسی قرار گرفته است. در این فصل ابتدا بازار ارز و توابع عرضه تقاضای ارز معرفی شده است و در ادامه انواع نرخ ارز و روش‌های اعلام آن مورد بررسی قرار می‌گیرد. در فصل دوم و نهم تاثیرات متقابل نرخ ارز و متغیرهای کلان اقتصادی بررسی می‌گردد. فصل سوم به روش‌های پرداخت مبادلات بین‌المللی اختصاص دارد. در این فصل انواع پرداخت‌های ساده و بی قید و شرط، پرداخت از طریق سند و سولي، پرداخت از طریق اعتبارات اسنادی و سایر روش‌های پرداخت معرفی خواهد شد. در فصل چهارم انواع معاملات در بازار ارز شامل معاملات نقدی، سلف، معاوضه، آتی و اختیار مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. در این فصل مباحث جانبی مرتبط با انواع معاملات از جمله روش‌های قیمت‌گذاری آنها نیز بیان می‌شود. فصل پنجم به مفاهیم و حساب‌های تراز پرداخت‌های خارجی اختصاص دارد. در فصل ششم مکانیسم‌های مربوط به تعدیل تراز پرداخت‌ها بررسی می‌شود. در این فصل ابتدا مکانیسم‌های خودکار تعدیل مانند تعدیلات نرخ ارز در بازار، تعدیل بر اساس جریان جذب و تعدیل‌های پولی بررسی و سپس به بیان مکانیسم‌های مداخله دولت از جمله کنترل‌های مالی، تجاری و تحرک سرمایه خواهیم پرداخت. فصل هفتم به بررسی انواع نظام‌های پولی بین‌المللی اختصاص دارد. در این فصل انواع نظام‌های ارزی از جمله نظام نرخ ارز شناور و شناور مدیریت شده، میخکوب، دلاری شدن، منطقه ارزی و ... مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

فصل آخر این کتاب به بررسی ویژگی‌های بخش خارجی در کشورهای در حال توسعه اختصاص دارد. در این فصل به بررسی وضعیت بازار ارز و نظام‌های ارزی، بررسی تراز پرداخت‌ها و وضعیت کسری و مازاد آن، بحران بدهی و مزایا و معایب سرمایه‌گذاری در کشورهای در حال توسعه پرداخته می‌شود. همچنین در این فصل تحولات بازار ارز و نیز وضعیت تراز پرداخت‌های ایران به عنوان کشوری در حال توسعه بررسی می‌شود.

امید است انتشار این کتاب به عنوان یک منبع درسی مورد استفاده دانشجویان قرار گیرد و در عین حال مورد قبول استادان اقتصاد واقع شود و گامی هرچند کوچک در جهت اعتلای دانش اقتصادی در کشور باشد. در انتها، لازم می‌دانیم از تمام استادان و دانشجویانی که در تألیف این کتاب ما را یاری کرده‌اند، تشکر و قدردانی کنیم. ما باز بر آن اشاره شد، این کتاب با رویکردی متفاوت به مباحث حوزه بین‌الملل نگاه کرده است، از تمام استادان و دانشجویان محترم خواهشمندیم نظرها و انتقادهای خود را با ما در میان بگذارند.

مرحانه بشخور^۱ (مدرس و سرپرست آموزش عالی اقبال لاهوری)

دکتر حسین امیری^۲ (استاد هیئت علمی دانشگاه خوارزمی)

تابستان ۱۳۹۷

فهرست مطالب

فصل اول: مروری بر بازار ارز	۱
۱-۱- بازار ارز	۱
۲-۱- عرضه کنندگان و تقاضاکنندگان ارز	۵
۳-۱- کشش عرضه و تقاضای ارز	۱۰
۴-۱- انواع نرخ ارز	۱۳
۵-۱- روش‌های اعلام نرخ ارز	۱۶
۶-۱- جمع‌بندی	۱۹
۷-۱- تمرین	۲۰
فصل دوم: تأثیرات متقابل نرخ ارز و متغیرهای کلان اقتصاد	۲۵
۱-۲- تأثیر تغییر در متغیرهای کلان اقتصادی بر نرخ ارز تعادلی	۲۵
۱-۱-۲- رویکرد تراز پرداخت‌ها	۲۶
۲-۱-۲- نظریه پولی تعیین نرخ ارز	۳۴
۳-۱-۲- نظریه برابری قدرت خرید	۳۶
۲-۲- انواع نظام‌های ارزی و نحوه تعیین نرخ ارز در آنها	۴۳
۳-۲- تأثیر تغییرات نرخ ارز بر متغیرهای کلان اقتصادی	۵۴
۴-۲- جمع‌بندی	۷۴
۵-۲- تمرین	۷۵
فصل سوم: روش‌های پرداخت در مبادلات بین‌المللی	۷۷

۷۸	۱-۳- پرداخت‌های ساده
۸۲	۲-۳- پرداخت به روش اسناد وصولی
۸۹	۳-۳- اعتبارات اسنادی
۹۴	۴-۳- روش‌های دیگر پرداخت
۹۷	۵-۳- جمع‌بندی
۹۷	۶-۳- رین
۹۹	فصل چهارم: انواع معاملات در بازار ارز
۹۹	۱-۴- معاملات نقدی
۱۰۰	۲-۴- آریترائز
۱۰۲	۳-۴- معاملات سلف
۱۱۱	۴-۴- معاملات معاوضه
۱۱۳	۵-۴- معاملات آتی
۱۱۶	۶-۴- قراردادهای اختیار معامله
۱۱۷	۷-۴- جمع‌بندی
۱۱۸	۸-۴- تمرین
۱۲۳	فصل پنجم: مفاهیم و حساب تراز پرداخت‌های خارجی
۱۲۳	۱-۵- مفهوم تراز پرداخت‌های خارجی
۱۳۲	۲-۵- تراز حساب‌ها و تراز پرداخت‌ها
۱۳۹	۳-۵- ارتباط بازار ارز و تراز پرداخت‌ها
۱۴۰	۴-۵- جمع‌بندی

۱۲۱ ۵-۵- تمرین

۱۴۵ فصل ششم: مکانیسم‌های تعدیل تراز پرداخت‌ها

۱۴۵ ۱-۶- روش‌های مستقیم تعدیل تراز پرداخت‌ها

۱۵۸ ۲-۶- مداخله دولت و تعدیل تراز پرداخت‌ها

۱۷۱ ۳-۶- جمع‌بندی

۱۷۳ ۶-۶- تمرین

۱۷۵ فصل هفتم: انواع نظری پولی بین‌المللی

۱۷۶ ۱-۷- نظام استاندارد پولی طلا

۱۷۶ ۲-۷- نظام برتون وودز

۱۸۳ ۳-۷- نظام نرخ ارز شناور

۱۸۹ ۴-۷- نظام نرخ ارز شناور مدیریت شده

۱۹۶ ۵-۷- نظام‌های نرخ ارز بینابین

۲۰۱ ۶-۷- جمع‌بندی

۲۰۳ ۷-۷- تمرین

۲۰۵ فصل هشتم: ویژگی‌های بخش خارجی در کشورهای در حال توسعه

۲۰۶ ۱-۸- بازار ارز و انواع نظام‌های ارزی در کشورهای در حال توسعه

۲۲۵ ۲-۸- تراز پرداخت‌ها و اجزای آن

۲۶۴ ۳-۸- جمع‌بندی

۲۶۶ ۴-۸- تمرین

۲۶۷ واژه‌نامه

۲۷۳ منابع

www.ketab.ir